SPEKTROSKOPICKÁ SPOLEČNOST JANA MARKA MARCI

**Generálními sponzory Spektroskopické společnosti Jana Marka Marci jsou
firma ThermoFisher Scientific spolu s partnery Pragolab s.r.o. a Nicolet CZ s.r.o.,
firma Agilent Technologies Inc. zastoupená autorizovaným distributorem Altium International s.r.o,
firma Optik Instruments s.r.o. oficiální distributor společnosti BRUKER Optics
v oblasti FTIR a Ramanovy spektrometrie
firma ANALYTIKA®, spol. s r.o., dodavatel výrobků pro kontrolu a zajištění jakosti v laboratořích**

**B U L L E T I N
SPEKTROSKOPICKÉ SPOLEČNOSTI
JANA MARKA MARCI**

207 **listopad 2026**

http://www.spektroskopie.cz
e-mail sekretariátu: immss@spektroskopie.cz
telefonní číslo sekretariátu: 722 554 326

Vzpomínka na profesora Ramona M. Barnese (1940–2026)

Dne 6. července 2026 zemřel ve věku 86 let profesor **Ramon M. Barnes**, jedna z nejvýraznějších osobností světové analytické atomové spektrometrie a bezpochyby jeden z lidí, kteří zásadním způsobem přispěli k rozvoji a celosvětovému rozšíření spektrochemických metod s indukčně vázaným plazmatem.

Pro několik generací analytických chemiků však Ramon Barnes nebyl pouze vynikajícím vědcem. Byl také mimořádným organizátorem vědeckého života,

neúnavným šiřitelem informací, učitelem a člověkem, který dokázal spojovat odborníky z různých zemí do skutečné mezinárodní komunity. Právě tato stránka jeho působení zanechala hlubokou stopu také mezi českými a slovenskými spektroskopiky.

Ramon M. Barnes získal bakalářský titul v chemii na Oregon State University v roce 1962, titul A.M. na Columbia University v New Yorku v roce 1963 a doktorát z analytické chemie na University of Illinois v Urbana-Champaign v roce 1966. Po dalším působení v NASA Lewis Research Center v Clevelandu a v Ames Laboratory na Iowa State University nastoupil v roce 1969 na University of Massachusetts Amherst. Zde po více než třicet let vyučoval analytickou chemii a vybudoval mezinárodně uznávaný výzkumný program zaměřený především na fundamentální vlastnosti a analytické aplikace indukčně vázaného plazmatu. V roce 2000 se stal emeritním profesorem.

Jeho vědecké dílo zahrnuje více než 300 publikací a několik editovaných knih. Barnesův výzkum se zabýval jak základními procesy probíhajícími v ICP, tak interakcemi plazmatu se vzorkem, transportem aerosolu, zaváděním vzorků a analytickými aplikacemi. Patřil ke generaci vědců, která stála u přeměny indukčně vázaného plazmatu z předmětu základního spektroskopického výzkumu v jeden z nejvýznamnějších zdrojů pro moderní prvkovou analýzu.

Význam Ramona Barnese však nelze měřit pouze počtem publikací.

V roce **1975 založil ICP Information Newsletter**. V době dávno před elektronickou poštou, internetem a dnešními databázemi představoval Newsletter jedinečný prostředek rychlé výměny informací. Přinášel bibliografické přehledy, informace o nových přístrojích a metodách, zprávy z konferencí, abstrakty i informace o dění v jednotlivých zemích. Postupně se stal informačním centrem rychle rostoucí světové komunity zabývající se ICP spektrometrií.

Pro ty z nás, kteří jsme začínali pracovat s ICP v 70. a 80. letech, měl tento zdroj informací mimořádný význam. Dnes, kdy během několika sekund získáme elektronicky téměř jakoukoli publikaci, je obtížné si uvědomit, jak důležité tehdy bylo mít pravidelný přehled o tom, co se v rychle se rozvíjejícím oboru odehrává ve světě. **ICP Information Newsletter nebyl jen informačním periodikem – byl jedním z prostředků, které světovou komunitu ICP spektrometrie skutečně vytvářely.**

Druhým velkým Barnesovým počinem bylo založení **Winter Conference on Plasma Spectrochemistry** v roce 1980. Konference se postupně stala jedním z nejvýznamnějších světových setkání odborníků v oblasti plazmové spektrochemie. Ramon dokázal vytvořit fórum, které spojovalo špičkovou vědu s mimořádně otevřenou a přátelskou atmosférou. Vedle renomovaných osobností oboru zde dostávali prostor také mladší vědci a pracovníci přicházející z nových či méně známých výzkumných skupin.

Právě s Winter Conference je spojena také velká část mých osobních vzpomínek na Ramona.

První příležitost zúčastnit se Winter Conference on Plasma Spectrochemistry mi Ramon poskytl v roce 2004, kdy mi nabídl možnost přednést na konferenci přednášku. Tehdy ještě nebyla označena jako „Invited Lecture“, ale pro mne představovala první významnou příležitost prezentovat naši práci před mezinárodní komunitou plazmové spektrochemie. V následujících ročnících se pak tato vystoupení postupně přesunula do kategorie **Invited Lectures** a moje účast na Winter Conference se stala pravidelnou součástí našich mezinárodních odborných aktivit.

Na Winter Conference jsem později nejezdil sám. Konferencí se spolu se mnou účastnili také členové našeho týmu **Laboratoře atomové spektrochemie Masarykovy univerzity**. Po řadu let jsme tak měli možnost prezentovat výsledky našeho výzkumu, setkávat se s předními osobnostmi oboru a navazovat odborné i osobní kontakty. Především jsme však dostali příležitost dlouhodobě **zviditelňovat ICP spektrometrii na Masarykově univerzitě na světové scéně**. Ramonova vstřícnost a podpora nám k tomu významně pomohly.

Z dnešního pohledu považuji tuto možnost za mimořádně důležitou. Nešlo pouze o jednotlivé přednášky nebo prezentované výsledky. Pravidelná účast umožnila našemu týmu postupně se začlenit do mezinárodní spektrochemické komunity, vytvářet dlouhodobé odborné kontakty a přátelství a představovat brněnskou atomovou spektrochemii v prostředí, kde se setkávali přední představitelé oboru z celého světa.

O to větší osobní význam pro mne měl rok **2014**. Tehdy jsem jako prezident **Spektroskopické společnosti Jana Marka Marci** a současně předseda **European Symposium on Atomic Spectrometry (ESAS)** v Praze mohl naopak pozvat Ramona Barnese jako významného hosta na naši konferenci. Při této příležitosti mu byla udělena **Medaile Jana Marka Marci** jako ocenění jeho mimořádného přínosu atomové spektrometrii a mezinárodní spektroskopické komunitě.

Byl to pro mne symbolický okamžik. O deset let dříve mi Ramon otevřel dveře na Winter Conference a poskytl mi možnost představit naši práci světové odborné veřejnosti. V Praze v roce 2014 jsem mu mohl jménem Spektroskopické společnosti Jana Marka Marci alespoň symbolicky vyjádřit naše

uznání a poděkování za vše, co pro rozvoj atomové spektrometrie a pro mezinárodní spolupráci v našem oboru vykonal.

Ramonova pomoc přitom nebyla spojena s velkými gesty. Byla přirozená a samozřejmá. Měl mimořádnou schopnost otevírat dveře druhým, propojovat lidi a dávat prostor také těm, kteří do mezinárodní komunity teprve vstupovali. Právě tím podle mého názoru výrazně přesáhl rámec své vlastní vědecké práce.

Když se dnes za více než dvaceti lety našeho odborného kontaktu ohlížím, uvědomuji si, jak významnou roli Ramon sehrál také v našem vlastním odborném životě. **ICP Information Newsletter** pomáhal po desetiletí spojovat světovou komunitu plazmové spektrochemie, **Winter Conference** jí poskytla místo pravidelného osobního setkávání a Ramon sám jí vtiskl atmosféru otevřenosti, kolegiality a podpory dalších generací.

Takového si Ramona Barnese budu pamatovat především já – jako jednu z velkých osobností světové plazmové spektrochemie, ale současně jako vstřícného a velkorysého kolegu, který pomohl mně i našemu týmu stát se součástí mezinárodní ICP komunity.

Za jeho přátelství, podporu a příležitosti, které poskytl mně i členům Laboratoře atomové spektrochemie Masarykovy univerzity, mu zůstávám hluboce vděčný.

Čest jeho památce.

Viktor Kanický

Václav Hulínský – vzpomínka na kolegu, vědce a přítele

Ondrej Gedeon a Karel Jurek

Dne 17. srpna 2026 zemřel ve věku nedožitých 88 let doc. Ing. Václav Hulínský, CSc., dlouholetý pracovník Vysoké školy chemicko-technologické v Praze a významná osobnost české elektronové mikroanalýzy.

Václav Hulínský se narodil 26. listopadu 1938 v Praze. V roce 1961 absolvoval studium fyzikální elektroniky na Fakultě technické a jaderné fyziky ČVUT. V letech 1961–1965 pokračoval ve vědecké aspirantuře v Ústavu makromolekulární chemie ČSAV. Od roku 1965 byl již trvale spojen s VŠCHT Praha, nejprve s tehdejší Katedrou technologie silikátů a později s Ústavem skla a keramiky.

Jeho odborný život byl spojen především s elektronovou mikroskopií, elektronovou mikroanalýzou a později také s metodami elektronové a povrchové spektroskopie.

Koncem šedesátých let minulého století byly v tehdejším Československu několika výzkumnými ústavy včetně VŠCHT zakoupeny elektronové mikroanalyzátory, které představovaly novinku v analytických metodách. Václav Hulínský od počátku patřil k těm, kdo organizovali odborné schůzky uživatelů těchto metod, jež byly u nás zcela nové, a důležité informace se tehdy získávaly jen postupně a obtížně. Jeho zásluhou se také spolek uživatelů začlenil do tehdejší Československé spektroskopické společnosti, kde se Václav Hulínský stal předsedou odborné skupiny a později Sekce speciálních spektroskopických metod. Díky tomuto začlenění bylo možné pořádat týdenní kurzy, zpočátku v Praze a okolí, později v příjemném prostředí na Slovensku, v podhůří Nízkých Tater. Tím významnou měrou přispěl k šíření zmíněných metod a zvyšování odborných znalostí.

Byla to doba rychlého rozvoje instrumentálních analytických metod a Václav Hulínský stál přímo u tohoto vývoje – u elektronové mikroanalýzy, rentgenové spektrometrie, hmotnostní spektrometrie, Mössbauerovy spektroskopie i elektronové a iontové spektroskopie. Podílel se na organizaci odborných seminářů a pracovních setkání a významně přispíval k tomu, aby se zkušenosti mezi jednotlivými pracovišti skutečně přenášely. V roce 1988 mu byla za dlouholetou odbornou a organizační činnost udělena Medaile Jana Marka Marci.

Byl také členem European Microbeam Analysis Society, což dobře vystihuje mezinárodní rozměr jeho odborné činnosti.

Elektronovou mikroanalýzu dokázal využít při řešení velmi konkrétních materiálových problémů – od skel a keramiky až po studium povrchů a vad materiálů. Významná byla například jeho práce věnovaná korozi molybdenových elektrod používaných při elektrickém tavení skla. Společně s doc. Bartuškou se věnoval také analýze vad skla.

Jeho odborný záběr však byl podstatně širší. Podílel se například na rentgenové mikroanalýze měsíčního regolitu z mise Luna 16. Jeho jméno tak najdeme i u práce zabývající se mikroanalýzou tohoto mimořádně vzácného materiálu.

Významnou část jeho odborné činnosti představovala spolupráce s obdobnou laboratoří ve Fyzikálním ústavu ČSAV, vedenou Karlem Jurkem. Jejich společná kniha *Zkoumání látek elektronovým*

paprskem, vydaná v SNTL v roce 1983, se stala významnou monografií v oblasti elektronové mikroskopie a rentgenové mikroanalýzy.

Pro nás na Ústavu skla a keramiky má zvláštní význam jeho dlouholetá spolupráce s Karlem Jurkem a autorem této vzpomínky na problematice elektronovým svazkem indukované migrace alkalických iontů ve skle. Práce z druhé poloviny devadesátých let ukázaly, že ozáření skla elektronovým svazkem může vést k velmi rychlému pohybu alkalických iontů a že tento jev je nutné zohlednit při kvantitativní elektronové mikroanalýze. Doc. Hulínský zde uplatnil nejen své hluboké experimentální zkušenosti, ale také schopnost hledat fyzikální podstatu pozorovaných jevů.

Jeho odborné působení se neomezovalo pouze na současné technické materiály. Dlouhodobě spolupracoval s archeology a historiky při výzkumu historických a archeologických skel. Elektronová mikroanalýza umožnila nedestruktivně charakterizovat starověká a středověká skla a přispěla k poznání jejich původu, složení a technologického vývoje. I zde byl typický jeho přístup – spojovat špičkovou instrumentální metodu s konkrétním problémem a hledat odpověď, která má skutečný význam.

Pro mě osobně však Václav Hulínský nebyl jen významným odborníkem a starším kolegou. Byl člověkem, který mi v profesním životě poskytl mimořádnou míru důvěry a svobody. Dokázal mladšímu kolegovi dát prostor, aby si hledal vlastní cestu, a přitom byl připraven nabídnout radu, zkušenost nebo kontakt, který mohl být pro další práci velmi důležitý. Této jeho velkorysosti si dodnes velmi vážím. Nebyla samozřejmá, a právě proto pro mě patří k tomu nejcennějšímu, co jsem si z našeho dlouholetého pracovního vztahu odnesl.

Václav Hulínský měl široký zájem o svět kolem sebe. Velmi pozorně sledoval politické dění a po listopadu 1989 se aktivně zapojil do obnovy demokratických poměrů v naší zemi. Byl člověkem, kterému nebylo lhostejné, co se kolem něj děje. Zároveň však byl velmi silně spojen se svou rodinou a svůj volný čas jí věnoval v mimořádné míře.

Měl rád také pohyb a přírodu. V mládí se věnoval lezení, později aktivně jezdil divokou vodu v turistickém oddíle Sparta Praha. Později si oblíbil lyžování a se zájmem sledoval také jezdecký sport. I v těchto zálibách se odrážela jeho osobnost – člověka aktivního, zvídavého a nezávislého.

Odchodem Václava Hulínského ztrácí Ústav skla a keramiky nejen svého dlouholetého odborníka, ale také člověka, který výrazně přispěl k rozvoji elektronové mikroanalýzy a spektroskopických metod v českém prostředí. Ztrácí také kolegu, který byl po mnoho desetiletí součástí našeho profesního života a jehož zkušenosti, nadhled a ochota pomoci budou chybět.

Na Václava Hulínského budeme vzpomínat jako na vynikajícího odborníka, svobodně myslícího člověka, kolegu a přítele. Jako na člověka, který měl rád svou práci, svou rodinu, svou zemi a lidi kolem sebe.

Čest jeho památce.

Za profesorem Karolem Flóriánem

Viktor Kanický

Dne **14. září 2026** zemřel ve věku 82 let **Dr.h.c. prof. Ing. Karol Flórián, DrSc.**, významný slovenský analytický chemik a spektroskopik, dlouholetý představitel košické spektroskopické školy, vysokoškolský pedagog a organizátor vědeckého života, který byl po mnoho desetiletí úzce spjat také s československou a později českou spektroskopickou komunitou.

Karol Flórián se narodil **12. února 1944 v Levoči**. V roce 1966 absolvoval Chemickotechnologickou fakultu Slovenské vysoké školy technické v Bratislavě v oboru technická analytická chemie. Po krátkém působení jako výzkumný pracovník v Chemosvitu nastoupil v roce 1967 jako interní aspirant na Katedru analytické chemie Hutnické fakulty Vysoké školy technické v Košicích. S košickým pracovištěm pak spojil převážnou část svého profesního života.

Vědeckou hodnost kandidáta věd získal v roce 1972 na Univerzitě Komenského v Bratislavě a hodnost doktora věd v roce 1991 na Slovenské technické univerzitě. V roce 1992 se habilitoval v oboru analytická chemie a v roce 1994 byl jmenován profesorem všeobecné a analytické chemie.

Jeho vědecká práce byla od počátku úzce spojena s **atomovou spektroskopií a košickou spektroskopickou školou**, vybudovanou především zásluhou prof. Mikuláše Mathernyho. Karol Flórián

patřil k jejím nejvýraznějším pokračovatelům. Zabýval se zejména atomovou emisní spektrometrií, přímou analýzou pevných vzorků, procesy excitace a vypařování, kalibrací ve spektrochemii a využitím statistických metod, později chemometrie a teorie informace, při vyhodnocování spektrochemických měření. Významnou část jeho práce představovaly rovněž validace analytických metod a aplikace analytické chemie při analýze vzorků životního prostředí.

Právě spojení spektrochemie s matematicko-statistickými metodami bylo jedním z charakteristických rysů jeho vědecké práce. Řada jeho publikací vznikala ve spolupráci s Mikulášem Mathernym a dalšími členy košické školy a věnovala se optimalizaci spektrochemického vyhodnocování, kalibračním funkcím a chemometrickému hodnocení přímých metod analýzy pevných materiálů.

Karol Flórián věnoval velkou pozornost mezinárodní spolupráci. Absolvoval odborné pobyty na ELTE v Budapešti, ve Forschungszentrum Jülich a na Univerzitě Friedricha Schillera v Jeně. Jako hostující profesor působil na Gerhard-Mercator-Universität v Duisburgu a v letech 2005–2008 na Szent István Egyetem v Gödöllő. Dlouhodobá spolupráce košické spektroskopické školy s německými a maďarskými pracovišti patřila k oblastem, o jejichž rozvoj se významně zasloužil.

Vedle vědecké a pedagogické práce zastával řadu významných akademických funkcí. V letech **1994–1997 byl rektorem Technické univerzity v Košicích**, v letech 2000–2007 jejím prorektorem. Katedru chemie Hutnické fakulty vedl v letech 1989–1990 a znovu v letech 2003–2010. V letech 1998–2001 byl rovněž vedoucím Katedry fyzikální a analytické chemie Přírodovědecké fakulty UPJŠ v Košicích, kde se podílel na jejím dalším odborném rozvoji.

Jeho působení však výrazně přesahovalo rámec jediné univerzity. V letech 1994–2001 byl zakládajícím členem a prvním prezidentem Asociace univerzit karpatského regionu. Pracoval v řadě vědeckých rad, grantových a akreditačních komisí a dlouhodobě se podílel na organizaci vědy a vysokoškolského vzdělávání na Slovensku.

Významnou součástí jeho profesního života byla výchova mladších generací analytických chemiků. Vedl řadu diplomových prací a vychoval sedm doktorandů, mezi nimi i zahraničního doktoranda. Jeho pedagogický záběr přitom nebyl omezen pouze na analytickou chemii a atomovou spektroskopii. Přednášel také chemometrii, toxikologii, akreditaci laboratoří, správnou laboratorní praxi a problematiku ochrany životního prostředí. Byl autorem či spoluautorem tří monografií a sedmi vysokoškolských učebních textů.

Rozsáhlá byla i jeho publikační činnost. Již při jeho sedmdesátinách v roce 2014 zahrnovala **125 původních vědeckých prací**, z toho 75 v časopisech evidovaných v tehdejším Current Contents, více než dvě stovky konferenčních příspěvků a téměř třicet plenárních a vyzvaných přednášek.

Profesor Flórián byl po celý profesní život výrazně činný také ve vědeckých společnostech. Byl členem hlavního výboru někdejší **Československé spektroskopické společnosti při ČSAV** a později Slovenské spektroskopické společnosti. Ve Slovenské chemické společnosti působil ve Východoslovenské pobočce a do roku 2002 byl jejím předsedou. Aktivně se podílel na organizaci spektroskopických konferencí, seminářů a dalších odborných setkání a věnoval pozornost rovněž historii československé a slovenské atomové spektroskopie.

Právě tato část jeho činnosti jej po mnoho desetiletí spojovala také s námi. Kontakty mezi košickou spektroskopickou školou a českými pracovišti atomové spektroskopie měly dlouhou tradici a Karol Flórián patřil k těm, kteří ji aktivně udržovali i po rozdělení Československa. Slovensko-české spektroskopické konference a později sympozia ESAS byly místem pravidelných setkávání kolegů a přátel z obou zemí. Pro naši komunitu proto nebyl jen významným slovenským kolegou, ale po desetiletí také její přirozenou součástí.

Za svou vědeckou, pedagogickou a organizační práci obdržel řadu domácích i zahraničních ocenění. Pro nás má zvláštní význam **medaile Jana Marka Marci z Kronlandu**, kterou mu udělila Spektroskopická společnost Jana Marka Marci. Byl rovněž nositelem medailí Slovenské chemické společnosti a vysokých škol v Košicích a Bratislavě. Čestný doktorát mu udělila v roce 2002 Univerzita v Miškolci a v roce 2008 Szent István Egyetem v Gödöllő; od roku 2002 byl také honorárním profesorem budapešťské technické univerzity. V roce 2013 obdržel ocenění ministra školství, vědy, výzkumu a sportu Slovenské republiky za celoživotní zásluhy v oblasti vědy a techniky, konkrétně za přínos k rozvoji analytické spektrochemie v rámci košické spektroskopické školy, vědecko-organizační činnost a dlouhodobé budování mezinárodní spolupráce. V témže roce byl zvolen zahraničním členem Maďarské akademie věd. Také v posledním období jeho života byla jeho celoživotní práce připomínána dalšími oceněními. Slovenská chemická společnost mu v roce 2019 udělila Zlatou medaili a v roce 2023 **Medaili**

Dobroslava Prístavku, určenou významným osobnostem analytické chemie za celoživotní práci a přínos oboru.

Odchodem profesora Karola Flóriána ztrácí slovenská analytická chemie jednoho z významných představitelů generace, která zásadním způsobem formovala poválečný rozvoj atomové spektroskopie v Československu a později na Slovensku. Pro nás odchází také dlouholetý kolega a přítel, s nímž jsme se po desetiletí setkávali na spektroskopických konferencích a seminářích a s nímž nás spojovala nejen společná odborná oblast, ale také tradice blízké česko-slovenské spolupráce.

Jeho jméno zůstane spojeno s **košickou spektroskopickou školou**, s rozvojem atomové spektrochemie a chemometrie, s generacemi studentů a mladších kolegů, které ovlivnil, i s odbornou komunitou, jejímuž rozvoji věnoval podstatnou část svého života.

Čest jeho památce.

19. Česko-slovenská spektroskopická konference

Ve dnech 14. až 18. září 2026 hostila Přírodovědecká fakulta Univerzity Palackého v Olomouci 135 účastníků tradiční mezinárodní konference z 12 zemí. Konference se uskutečnila pod záštitou děkana Přírodovědecké fakulty a primátora města Olomouce. Hned v úvodu je třeba uvést, že proběhly dvě spojené akce, a to 19. Česko-slovenská spektroskopická konference a Mössbauerova spektrometrie v materiálových vědách. Tento koncept se osvědčil již při předchozích Česko-slovenských konferencích. Nedílnou součástí bylo také mikrosymposium s názvem Pokroky ve vibrační spektrometrii – 60 let Ramanovy spektrometrie v naší zemi. Toto mikrosymposium probíhalo jako samostatná sekce a v odborném programu zahrnovalo přibližně polovinu přednášek celé konference. Kromě již zmíněných Ramanovy spektrometrie a Mössbauerovy spektrometrie přinesl odborný program přednášky a postery využívající většinu spektrálních metod a technik včetně atomové, hmotnostní a fluorescenční spektrometrie.

Se třemi plenárními přednáškami byla spojena ocenění Spektroskopické společnosti Jana Marka Marci. Medaile Jana Marka Marci byla udělena prof. Viktorovi Kanickému z Masarykovy univerzity a prof. Blance Vlčkové z Univerzity Karlovy. Viktor Kanický byl oceněn za výjimečné úspěchy v oboru atomové a hmotnostní spektrometrie. V rámci odborného programu proslovil příspěvek s názvem *„The Early Development of ICP Optical Spectrometry in Czechoslovakia: From the First Instruments to Modern Plasma Spectrometry“*. Blanka Vlčková byla oceněna za výjimečné úspěchy v oblasti povrchem zesílené Ramanovy spektrometrie. Její přednáška nesla název *„The Role of Surface-Adsorbate Bonding in SERRS and in Plasmon Catalysis“*. Čestné členství společnosti bylo propůjčeno prof. Ozakimu z Japonska, a to za výjimečný příspěvek ke globálnímu rozvoji molekulové spektrometrie a za mimořádný přínos k japonsko-českému výzkumnému a akademickému partnerství. Účastníky konference seznámil s příspěvkem *„Advances in Semiconductor SERS“*. Slovenská spektroskopická spoločnosť udělila medaile Mikuláša Konkoly-Thege prof. Marcelovi Miglierinimu a prof. Miroslavovi Mašláňovi.

Slavnostní předání Medaile Jana Marka Marci prof. Viktoru Kanickému. Zleva: doc. David Milde, prof. Pavel Matějka a prof. Viktor Kanický.

Dále zaznělo 11 zvaných přednášek. Dva pozvaní přednášející byli z ČR, tři z Německa, 2 z Polska, 2 z Maďarska a po jednom ze Španělska a Portugalska. Úterní podvečer byl věnován posterové sekci, kde bylo představeno 46 plakátových sdělení.

Neformální zahájení konference nabídl workshop věnovaný výrobě piva v univerzitním pivovaru Eureka. Odpoledne v polovině týdne bylo věnováno

kulturnímu a sportovnímu programu. Nejvíce účastníků si vybralo prohlídku olomoucké ZOO se zoologem. Mnozí využili komentovaných prohlídek historického centra města. Někteří z mladých účastníků konference strávili odpoledne v lanovém centru Proud. Konferenční večeře byla pro účastníky konference připravena v prostorách olomouckého vědeckého centra – Pevnosti poznání s možností prohlídky expozic. V průběhu večera byli vyhlášeni a oceněni autoři tří nejlepších posterů. První cena byla udělena Haně Kučerové z VŠCHT Praha za poster s názvem *„Development of the Rapid LA-ICP-MS method for Elemental Mapping in Biological Tissues“*. Druhou cenu získal Daniel Fousek z Univerzity Karlovy za příspěvek s názvem *„Vibrational Characterization of the Herbicide Bentazone: a Combined Raman and DFT Study“*. Plakátové sdělení Paula Hausbrandta z RPTU University Kaiserslautern-Landau *„Investigation of Incinerated Sludge for Sustainable Phosphorus Recovery using Mössbauer Spectroscopy“* bylo oceněno 3. cenou. Je třeba obzvláště poděkovat partnerům konference, firmám Altium Česká republika, Analytika, Měřicí technika Morava s.r.o., Nicolet CZ, Optik Instruments, Pragolab a Spectro CS. Díky jejich podpoře si účastníci mohli vychutnat společenský program.

Jsem přesvědčen, že účastníci odjížděli z Olomouce nejen s novými vědeckými poznatky, ale i s příjemnými zážitky z našeho města. To bylo snahou a záměrem jedenáctičlenného organizačního týmu a více než desítky studentů naší fakulty, kteří se na přípravě konference podíleli. Rád bych jim ještě jednou touto cestou poděkoval.

Za organizační tým David Milde

V letošním roce někteří naši členové slaví významná životní jubilea

Jubilantům upřímně blahopřejeme a přejeme pevné zdraví do dalších let

Spektroskopická společnost JMM

Prof. RNDr. Jiří Dědina, CSc., DSc.

V půli července oslavil osmdesátiny profesor Jiří Dědina.

Prof. Dědina vystudoval fyzikální chemii na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy a po škole nastoupil roku 1970 jako vědecký aspirant na Ústav teoretických základů chemické techniky ČSAV, dnešní Ústav chemických procesů AV ČR. Věnoval se tam nukleární magnetické rezonanci u profesora Schramla. Po získání titulu CSc. zde však pro něho nebylo místo, a tak musel nerad obor NMR opustit.

Azyl našel na Fyziologickém ústavu ČSAV jako analytik ve skupině Jiřího Pařízka, která se zabývala metabolismem a účinky stopových prvků, především selenu. Tam se dostal k tehdy mladé metodě atomové absorpční spektrometrie. Zaměření skupiny na selen ho dovedlo k technice generování těkavých hydridů, které už zůstal věrný. Skupina časem přešla na nově vzniklý Ústav nukleární biologie a radiochemie ČSAV (ÚNBR). Fyziologická část skupiny postupně slábla, zatímco ta analytická se pod Jirkovým vedením rozvíjela, a po zrušení ÚNBR, během reorganizace ústavů AV ČR v roce 1993, se připojila k brněnskému Ústavu analytické chemie AV ČR, už jako čistě analytická detašovaná laboratoř zaměřená na stopovou prvkovou analýzu metodami analytické atomové spektrometrie a zastřešující i radioanalytické metody a práci s radioaktivně značenými indikátory analytů, připravovanými v jaderném reaktoru či na cyklotronu. V průběhu let se výzkumné zaměření i instrumentální vybavení pracoviště díky Jirkovým snahám a schopnostem rozšiřovalo. V souladu se světovými trendy a potřebami moderní analytické

chemie tak k vybavení laboratoře přibyla technika hmotnostní spektrometrie s indukčně vázaným plazmatem a výzkum se zaměřil i na problematiku prvkové speciační analýzy. Skupinu vedl až do roku 2019, kdy předal její vedení mladšímu nástupci. Tím získal více času na vlastní experimentální práci, které se stále na částečný úvazek věnuje.

Jako správný fyzikální chemik Jirka potřebuje do hloubky rozumět všem procesům, a tak se vždy věnoval více pozadí dějů při generování hydridů než analýzám reálných vzorků. S Ivanem Rubeškou v roce 1980 publikovali hypotézu, že hydridy prvků se atomizují reakcemi s vodíkovými radikály. Tu následovala v roce 1982 další zásadní práce kategorizující interference při generování a atomizaci hydridů a podrobný přehledový článek týkající se generování hydridů pro AAS v roce 1988. Tou dobou už byl světově uznávaným odborníkem, což v roce 1995 potvrdil i obsáhlou monografií s Dimiterem Tsalevem a mnoha dalšími originálními i souhrnými pracemi. Těžištěm jeho zájmu zůstává hlavně atomizace hydridů a využití porozumění mechanismu atomizace ke konstrukci originálních atomizátorů pro atomovou absorpční a fluorescenční spektrometrii. Po mnoha letech nepřímých potvrzování atomizačního mechanismu vodíkovými radikály se v posledních letech díky spolupráci s fyziky z Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity nakonec dočkal i jejich přímého pozorování a měření jejich koncentrace i prostorové distribuce pomocí laserem indukované fluorescence s dvoufotonovou absorpcí.

Když jsem jako diplomant přišel na ÚNBR, dlouho trvalo, než jsem viděl Jirku pracovat vlastníma rukama v laboratoři. Obvykle jezdil experimentovat ven – do Bodenseewerk Perkin-Elmer v Überlingenu k Bernhardu Welzovi, do Umeå k Wolfgangu Frechovi nebo do NRC v Ottawě k Ralphu Sturgeonovi i jinam. Obzvlášť často jezdil do Pisy k dalšímu velkému odborníkovi na generování hydridů, Alessandru D'Ulivovi, který zas jezdíval experimentovat k nám do Prahy a se kterým spolupracovali na atomizátorech pro atomovou fluorescenční spektrometrii. Mnoholetá a plodná spolupráce na speciačních analýzách arsenu probíhala s Mirkem Stýblem, původně kolegou ještě z Pařízkovy skupiny na ÚNBR, působícím na University of North Carolina v Chapel Hill. Postupně Jirka navázal spolupráce a přátelství s odborníky po celé Latinské Americe, hlavně v Brazílii – za všechny bych jmenoval Reinalda Campose, Marca Arrudu a Erica Florese. Díky tomu jsme v Praze měli hosty a stážisty z mnoha zemí Evropy i světa. Jirka také velmi dbal na to, abychom my studenti a doktorandi měli možnost vyjet na konference a stáže a získat zkušenosti ve špičkových laboratořích.

V Praze byl Jirka vždy platným členem vědecké komunity. Přednáší na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy, kde byl v roce 2014 jmenován profesorem. V roce 2017 získal titul DSc. Byl dlouholetým členem Akademického sněmu AV ČR (2008–2018), v letech 2013–2017 působil ve Vědecké radě AV ČR. Také byl členem i předsedou Komise pro obhajoby disertací DSc. v oboru analytické chemie i členem hodnoticího panelu P206 Grantové agentury ČR. Působí v oborové radě doktorského studia Analytické chemie na PřF UK, i ve dvou oborových radách doktorských studijních programů Fakulty chemicko-inženýrské VŠCHT Praha, konkrétně Chemie a také Molekulární chemická fyzika a senzorika. Dlouhá léta je členem hlavního výboru Spektroskopické společnosti Jana Marka Marci a organizátorem odborných kurzů pod její záštitou. Je držitelem Medaile Jana Marka Marci z Kronlandu a Medaile Mikuláše Konkoly-Thege Slovenské spektroskopické společnosti. Na podzim letošního roku by mu měla být z rozhodnutí předsedy AV ČR udělena Čestná oborová medaile AV ČR Jaroslava Heyrovského za zásluhy v chemických vědách.

Jako diplomant a doktorand jsem měl to štěstí být Jirkou veden a pracovat s ním. Po mnoho let je mi velkým vzorem po stránce vědecké, etické i lidské. Těší mě, že se méně vyrušován povinnostmi, a stále ve skvělé kondici, může věnovat své práci a svému koníčku – analytické spektrometrii, a přeji mu vše nejlepší do dalších let!

Tomáš Matoušek

Profesor Josef Komárek osmdesátníkem

Dne 3. října 2026 se dožívá významného životního jubilea – osmdesáti let – **prof. RNDr. Josef Komárek, DrSc.**, emeritní profesor Ústavu chemie Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity v Brně, dlouholetý člen hlavního výboru Spektroskopické společnosti Jana Marka Marci a předseda redakční rady našeho Bulletinu.

Josef Komárek se narodil 3. října 1946 v Brně. V roce 1969 absolvoval s vyznamenáním studium chemie se specializací analytická chemie na Přírodovědecké fakultě tehdejší Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně. Již jeho diplomová práce, vypracovaná pod vedením prof. Lumíra Sommera a RNDr. Jaroslava Jambora, byla věnována stanovení hořčíku atomovou absorpční spektrometrií. Této technice pak zůstal věrný po celý svůj odborný život.

Po absolutoriu působil krátce na Vysoké škole zemědělské a ve Výzkumném ústavu veterinárního lékařství v Brně. V roce 1971 přešel na katedru analytické chemie PřF UJEP, dnešní Ústav chemie Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity, s nímž je spojena prakticky celá jeho další vědecká a pedagogická dráha.

Ve své vědecké práci se věnoval především atomové absorpční spektrometrii a jejímu využití ve stopové analýze. Zabýval se vlivem organických činidel na atomizační procesy, uvolňovacími činidly při plamenové atomizaci, modifikátory matrice při elektrotermické atomizaci, technikou studených par, Zeemanovou korekcí pozadí, průtokovou injekční analýzou ve spojení s AAS a různými způsoby separace a prekoncentrace analytů. Vedle AAS se věnoval také atomové fluorescenční spektrometrii a zejména speciační analýze, mimo jiné speciaci rtuti. Jednotlivé etapy jeho odborného růstu dobře dokumentují také témata jeho kvalifikačních prací. Po rigorózní práci věnované stanovení hořčíku a vápníku AAS následovala kandidátská práce zaměřená na atomovou absorpční spektrometrii chelátů heterocyklických azobarviv. V roce 1992 se habilitoval prací o vlivech na procesy atomizace a jejich vztahu k citlivosti a selektivitě stanovení prvků AAS. V roce 1998 získal na Univerzitě v Lublani hodnost doktora věd (DrSc.) a v roce 2004 byl jmenován profesorem analytické chemie.

Významnou část jeho profesního života vždy představovala pedagogická práce. Generace studentů analytické chemie jej znaly z přednášek základů analytické chemie, atomové absorpční spektrometrie, stopové analýzy, analytické chemie životního prostředí a později také speciační analýzy. Byl školitelem diplomových a doktorských prací, spoluautorem monografie a několika vysokoškolských učebních textů. Výsledky jeho vědecké práce představuje více než stovka odborných publikací a velké množství konferenčních přednášek a posterů.

Je příznačné, že Josef ani po dosažení emeritního věku svůj kontakt s univerzitou, studenty a vědeckou prací nepřerušil. Jeho publikační činnost pokračovala i v posledních letech, a ještě v roce 2024 je spoluautorem odborné práce věnované stanovení toxických kovů v sinicových nárostech z Antarktidy.

Významná je rovněž Josefova dlouholetá práce pro Spektroskopickou společnost Jana Marka Marci. Od roku 2005 je členem jejího hlavního výboru a současně předsedou redakční rady Bulletinu. Aktivně se podílel na organizaci seminářů a kurzů atomové absorpční spektrometrie a později také série seminářů věnovaných speciační analýze. Čtenáři našeho Bulletinu se s výsledky jeho pečlivé redakční práce setkávají již více než dvě desetiletí. V roce 2018 mu byla za jeho vědeckou práci a přínos spektroskopii udělena **medaile Jana Marka Marci z Kronlandu**, nejvýznamnější ocenění udělované naší společností.

A kdo Josefa zná osobně, ví, že jeho svět zdaleka nekončí u spektrometrů, atomizátorů, grafitových kyvet a analytických metod. K jeho dlouholetým zálibám patří **včelařství**. Kolegové a přátelé přitom měli příležitost poznat, že výsledky této jeho činnosti jsou neméně přesvědčivé než výsledky analytické – byť tentokrát jejich kvalitu není třeba dokládat kalibračními křivkami ani mezemi detekce.

Josefovy osmdesátiny jsou příležitostí ohlédnout se za dlouhou a mimořádně činorodou profesní dráhou, ale v jeho případě rozhodně nikoli důvodem psát v minulém čase. Nadále zůstává součástí života Ústavu chemie Masarykovy univerzity i Spektroskopické společnosti a svými zkušenostmi, přehledem a osobitým smyslem pro humor přispívá ke společenství, jehož je již po mnoho desetiletí součástí.

Milý Josefe, k Tvým osmdesátým narozeninám Ti jménem Spektroskopické společnosti Jana Marka Marci, redakce Bulletinu a všech přátel a kolegů přejeme především pevné zdraví, životní pohodu a optimismus a ještě mnoho spokojených let mezi rodinou, přáteli a kolegy – a samozřejmě také mezi včelami. **Ať Ti další léta přinášejí co nejvíce klidných a příjemných chvil, radosti z věcí, které máš rád, a setkávání s lidmi, s nimiž je Ti dobře.**
Ad multos annos!

Viktor Kanický

XLV. CSI

XLV. Colloquium Spectroscopicum Internationale

&

14th EMSLIBS

14th Euro-Mediterranean Symposium
on Laser-Induced Breakdown Spectroscopy

Advancing Spectral Science Together.

Different Wavelengths. Different Masses. One Spectral Vision.

5. 9. 2027 – 10. 9. 2027

CSI2027@SPEKTROSKOPIE.CZ

GRAND HOTEL INTERNATIONAL PRAHA

TEMATICKÉ ZAMĚŘENÍ

- Spektroskopické a spektrometrické metody
- Spektroskopie laserem buzeného plazmatu
- Atomová, molekulová, rentgenová spektroskopie
- Hmotnostní spektrometrie a spřažené techniky
- Jaderné, fotonické, fotofyzikální a fotochemické metody
- Zobrazovací techniky, povrchová analýza a hloubkové profilování
- Aplikace spektroskopických metod
- Příprava vzorků a vývoj metod
- A další

WWW.CSI2027.SPEKTROSKOPIE.CZ

SPEKTROSKOPICKÁ SPOLEČNOST JANA MARKA MARCI

CEITEC

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

VYSOKÁ ŠKOLA CHEMICKO-TECHNOLOGICKÁ V PRAZE

MUNI

iac brno

Univerzita Karlova

pragolab

NANOS

SEM nové generace pro stolní použití

SEM dostupné každému, kdykoli a kdekoli.

Vyvinuto v Evropě,
navrženo pro celý svět.

semplor

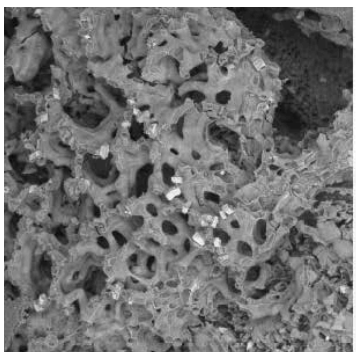

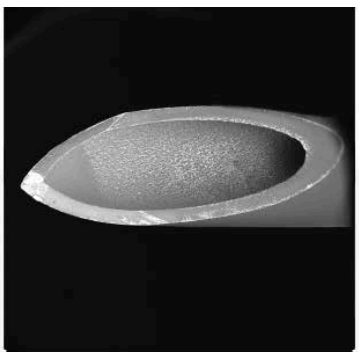

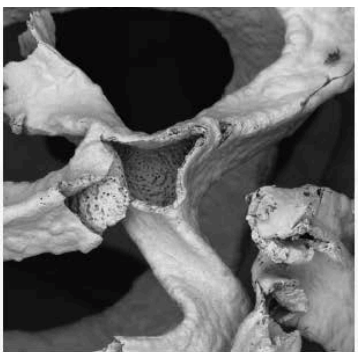

BROŽURA

www.pragolab.cz

Altium | Chcete být **PFAS ready**?

Agilent UHPLC 1290 Infinity III Hybrid + 6495D QQQ

PFAS-free kapalinový chromatograf – eliminace interferencí ze systému a z mobilní fáze.

Hybridní multisampler s „Feed“ nástřikem – možnost dávkovat velký objem vzorku ve vysokém podílu organiky.

Chromatografická kolona **Agilent Altura PFAS** – dobrá retence a separace separace i pro PFAS s ultrakrátkým řetězcem.

Citlivý, rychlý a robustní QQQ **Agilent 6495D** – pro nízké LOQ i v komplikovaných matricích.

Databáze optimalizovaných **MRM přechodů pro PFAS**.

PFAS OPTIMIZED

PFAS ready

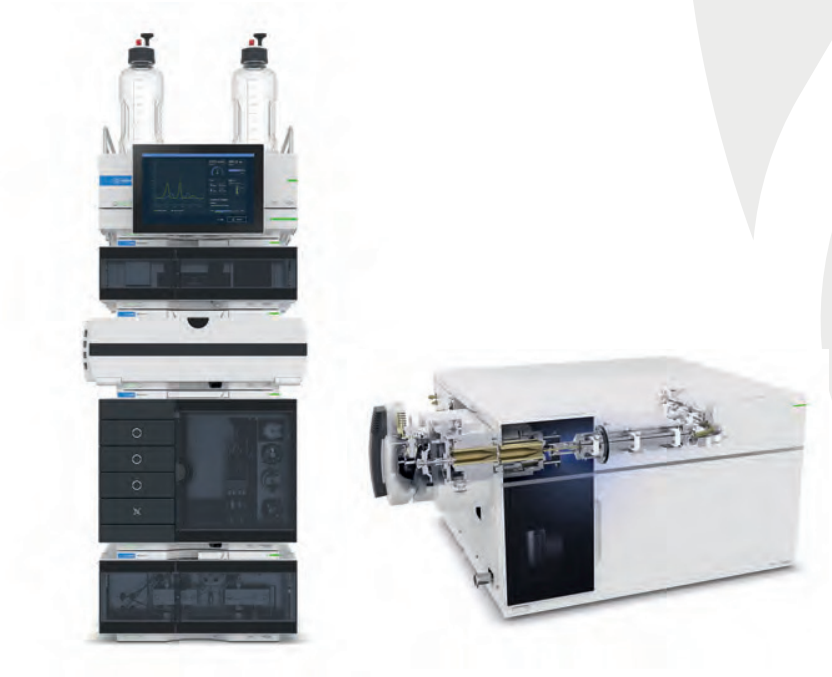

Altium International s.r.o.
Na Jetelce 69/2
190 00 Praha 9
www.altium.net/cz

Petr Dušek
Produktový specialista
+420 724 807 189
petr.dusek@altium.net

Agilent | Authorized Distributor

PŘEDSTAVUJEME ŠPIČKOVÉ OPTICKÉ PŘÍSTROJE V PORTFOLIU BRUKER!

ALPHA | Kompaktní FTIR, maximální citlivost

- Výkonný FTIR s malými rozměry
- Kvalitní komponenty s dlouhou životností a prodlouženou zárukou
- RockSolid™ – patentovaný interferometr s vylepšenými vlastnostmi

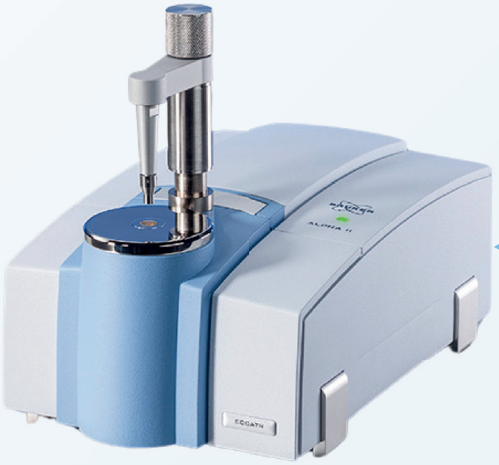

ALPHA II
FT-IR spektrometr

FT-IR mikroskop
LUMOS II

LUMOS II |Plně automatizovaný FTIR mikroskop pro chemický imaging

- LUMOS II FT-IR mikroskop s vysokým stupněm
- Automatizace a rychlým mapováním
- Ultrarychlé měření 1024 spekter najednou
- Kombinace až 3 detektorů
- Možnost rozšíření o spektrometr

BRAVO l Ruční Ramanův spektormetr nové generace

- Patentované potlačení fluorescence SSE™
- 2 excitační lasery
- Vysoká kvalita spekter

BRAVO
ruční Raman

DISTRIBUTOR

BRUKER | OPTIK INSTRUMENTS

Optik Instruments
www.optikinstruments.cz

AHF ANALYSENTECHNIK

Laboratorní nádobí z PFA

- vyrobeno z ultračistého materiálu
- odolné vůči většině chemikálií
- použitelné -200 °C do 260 °C
- nízká adsorpce
- autoklávovatelné

Vybavení pro ultrastopovou analýzu

- topné desky a bloky
- systémy pro zakoncentrování roztoku
- zařízení pro destilaci kyselin
- systémy pro rozklad vzorků

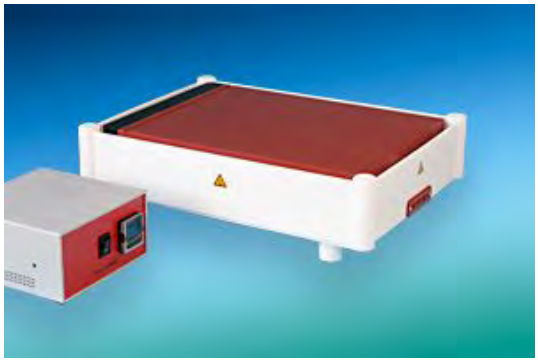

Autorizovaný distributor:

analytika®

www.analytika.net

SPECTRO CS

SPEKTROMETRIE • ANALÝZA • ŘEŠENÍ

ANALÝZA BEZ HRANIC

Pro vysoce přesnou elementární analýzu v laboratoři.

SPECTRO XEPOS

RTG instrument nejvyšší třídy
nastavený přesně pro Vás

Adaptivní excitace
minimální LoDs

Extrémní rychlost
neporovnatelná preciznost

Modulární provedení
vakuum, helium, vzduch

Dodáváme včetně bohatého příslušenství, jako jsou lisy, tavičky a referenční materiály.

SPECTRO ARCOS III

ICP-OES s bezkonkurenčními parametry
pro všechny Vaše výzvy

Konstatní rozlišení
8 pm

Detekce včetně halogenů
rozsah 130 – 770 nm

Široká škála vnášecích modulů
včetně Laserové ablace či ETV

Nově včetně možnosti SPECTRO AI Quant pro semi-kvantitativní analýzu využívající AI.

SPECTRO GREEN MS

Kvadrupólový ICP-MS který přináší
německou analytickou dokonalost

Kolizní/reakční cela
eliminace interferencí

2D-IDS systém
pro eliminaci fotonů a neutronů

200 mm kvadrupól
12 mm Mo tyče

Interface pro vysoké koncentrace pevných látek pro vysoké koncentrace pevných látek,
Kvadrupólový digitální sekvencer pro analýzy i stopových množství při jednom měření.

SPECTRO · Spectro Scientific AMETEK · SPECTRUMA ANALYTIK GMBH · FLUXANA · AMETEK

www.spectro.cz

SPECTRO CS, s.r.o.
Rudná 1361/51
700 30 Ostrava – Zábřeh

Email: info@spectro.cz
Mobil: +420 602 554 712

NABÍDKA PUBLIKACÍ SPEKTROSKOPICKÉ SPOLEČNOSTI JMM

Podzimní škola rentgenové mikroanalýzy 2010, sborník přednášek na CD	199,- Kč
Názvosloví IUPAC (Part XII: Terms related to electrothermal atomization; Part XIII: Terms related to chemical vapour generation)	35,- Kč
5. kurz ICP spektrometrie 2009	350,- Kč
6. kurz ICP spektrometrie 2011	350,- Kč
Kurz AAS pro pokročilé (1996)	120,- Kč
12. Spektroskopická konference	190,- Kč
13. Spektroskopická konference (2007 Lednice)	130,- Kč
AAS II – kurz pro pokročilé (2006)	435,- Kč
Atomová absorpční spektrometrie - Kurz AAS I (2015) – kovová kroužková vazba	590,- Kč
Atomová absorpční spektrometrie - Kurz AAS II (2019) – kovová kroužková vazba	590,- Kč
Atomová absorpční spektrometrie - Kurz AAS II (2019) – vazba V2	690,- Kč

Spektroskopická společnost Jana Marka Marci
se sídlem: Ke Karlovu 2027/3, 120 00 Praha 2 - Nové Město e-mail: immss@spektroskopie.cz
http://www.spektroskopie.cz
Adresa pro zasílání korespondence: Přírodovědecká fakulta Masarykovy univerzity, Kotlářská 2, 611 37 Brno
Adresa sekretariátu pro osobní kontakt: Univerzitní kampus Bohunice, pavilon C14
Úřední hodiny: úterý 10 – 12 h, čtvrtek 10 – 12 h
Telefon: 549 49 1436, mobil: 722 554 326, tajemník Tomáš Vašina

redakční rada:
prof. RNDr. Josef Komárek, DrSc. (předseda)
prof. Ing. Josef Čáslavský, CSc., prof. RNDr. Viktor Kanický, DrSc.
tech. redakce: Mgr. Rostislav Červenka, Ph.D.

redakční uzávěrka: 15. 10. 2026 uzávěrka příštího čísla: 15. 2. 2027